

UDC 62

SCOPUS CODE 2020

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-131-138>

ტერიტორიების საინჟინრო მოწყობის თავისებურებანი

დავით მაისურაძე აგული სოხაძის სახელობის სამოქალაქო და სამრეწველო მშენებლობის დეპარტამენტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საქართველო, 0160, თბილისი, მ. კოსტავას 68^ბ
E-mail: maisuradzedavit1007@gmail.com

რეცენზენტები:

ე. მეძმარიაშვილი, სტუ-ის სამშენებლო ფაკულტეტის პროფესორი, გენერალ-მაიორი
E-mail: medzmariashvili@gtu.ge

თ. შუბლაძე, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, გენერალ-მაიორი
E-mail: shubladzetengiz@gmail.com

ანოტაცია. მნიშვნელოვანია სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერების განვითარების აუცილებლობა მსოფლიოს მაღალტექნოლოგიური შეიარაღების არსებობის პირობებში. ნაჩვენებია დისტანციური დანალმვის თანამედროვე სისტემების როლი ტერიტორიების დაცვის კუთხით, განსაკუთრებით მაღალმთიან რეგიონებში რთული რელიეფის, ინფრასტრუქტურის სუსტი განვითარების და კლიმატის მკაცრ პირობებში

ხაზი გაესვა, მოწინააღმდეგის ჭარბი ძალების შემოჭრის შემთხვევაში, ზალპური ცეცხლის სისტემების გამოყენების აუცილებლობას, მოწინააღმდეგის შეკავების, მისი ცოცხალი ძალის და ტექნიკის განადგურების მიზნით.

განხილულია დისტანციური დანალმვის გამოყენების თავისებურება ფეთქებადი ლობურების მოსაწყობად, ზღვის სივრცის დანალმვისა და განალმვის, ასევე სამხედრო-საინჟინრო ხელოვნების განვითარება.

საომარი მოქმედების თეატრის მომზადების თვალსაზრისით, სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერების მიმართულების განვითარება ქვეყნის მნიშვნელოვანი პრიორიტეტი და ორგანიზებული სისტემაა.

საკვანძო სიტყვები: ნაღმების დისტანციური მართვა; საიარაღო ზემოქმედების საშუალებები; „ტოტალური თავდაცვის“ პრინციპები; ფეთქებადი ლობურა.

შესავალი

საქართველოსა და რუსეთს შორის 2008 წლის მოვლენებმა და რუსეთის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ განხორციელებულმა სამხედრო აგრესიამ ნათლად აჩვენა მსოფლიოს, რომ რუსეთი მზადაა დაუპირისპირდეს საერთაშორისო სამართლის ნორმებს, ხელყოფს ადგილობრივი მოსახლეობის უფლებებს და ქვეყნის დამოუკიდებლობის პრინციპებს იმპერიული მიზნების განსახორციელებლად.

რუსეთის მიერ ოკუპირებულია საქართველოს ტერიტორიის 20%, სადაც განლაგებულია მათი სამხედრო ბაზები, რაც, თავის მხრივ, ახალი სამხედრო აგრესიის საფრთხეს ქმნის.

მოწინააღმდეგის შეიარაღებული ძალების შემოჭრის შემთხვევაში დიდი ალბათობით გამოყენებული იქნება სხვადასხვა სახის თანამედროვე საიარაღო ზემოქმედების საშუალებები (საზენიტო-სარაკეტო, საარტილერიო, საავიაციო და ჯავშანტექნიკის თანამედროვე სახეობები), რომელთა დამანგრეველი ძალა გამოირჩევა დიდი მასშტაბებით და შესაძლოა გამოსწორებელი ზიანი მიაყენოს როგორც საქართველოს შეიარაღებულ შენაერთებსა და ადგილობრივ მოსახლეობას, ისე ქვეყნის ტერიტორიას, ისტორიულ ძეგლებს, ფლორასა და ფაუნას.

საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ არსებული საფრთხეებისა და შეზღუდული რესურსებიდან გამომდინარე, მოსახლეობისა და ტერიტორიების დაცვის გეგმა ეფუძნება „ტოტალური თავდაცვის“ პრინციპებს, რაც გულისხმობს, ქვეყნის თავდაცვის მიზნით, სამხედრო და სამოქალაქო რესურსების ერთობლიობას, სამოქალაქო თავდაცვის სისტემის დანერგვას, არსებული ინფრასტრუქტურის საინჟინრო მომზადებას, განვი-

თარებას, სამხედრო რეზერვის და მისი გადამზადების სისტემის შექმნას, ასევე შეიარაღების თანამედროვე სახეობების არსებობას.

საომარ და მშვიდობიან პერიოდში უდიდესი როლი ენიჭება სამხედრო და სამოქალაქო ინჟინერიის სისტემის ჩამოყალიბებას, რომელიც მიმართულია საქართველოს ტერიტორიის მომზადებაზე საომარი და სხვა სახის ექსტრემალური ვითარების შექმნისას.

თუ გადავხედავთ სამოქალაქო და სამხედრო-საინჟინრო სისტემას, ქვეყნის უსაფრთხოების თვალსაზრისით, შესაძლოა ვივარაუდოთ, რომ საომარი მოქმედებების დროს სამხედრო-საინჟინრო სისტემა და სამოქალაქო სისტემის სატრანსპორტო, საკომუნიკაციო ქსელი შეუთავსებელი იქნება.

ზუსტად ამიტომ არის აუცილებელი ტერიტორიის მომზადება ომისათვის მშვიდობიანობის პერიოდში, რაც პირდაპირპროპორციულია სამხედრო-საინჟინრო ხელოვნებასთან.

მსოფლიოში თანამედროვე მაღალტექნოლოგიური შეიარაღების არსებობა განსაკუთრებით აქტუალურ ხდის ქვეყნის, განსაკუთრებით მაღალმთიანი რეგიონების მოსახლეობის, ტერიტორიების დაცვის საინჟინრო უზრუნველყოფას საქართველოს უსაფრთხოების თვალსაზრისით.

ძირითადი ნაწილი

საქართველოს რთული რელიეფიდან, ასევე მაღალმთიან რეგიონებში ინფრასტრუქტურის სუსტი განვითარებისა და შეზღუდული რესურსებიდან გამომდინარე, შეიარაღებული ძალების წინაშე დგას ამოცანა რაც შეიძლება მცირე დროის პერიოდში

არსებული რესურსებით მოახერხოს ბრძოლა მოწინააღმდეგის ძალებისა და დაჯგუფების მიმართ, ძნელად მისადგომი და დაშორებული ტერიტორიების დისტანციური დანაღმვა, პოზიციების, ობიექტებისა და დაცვითი ნაგებობების, საბრძოლო ტექნიკისა და ცოცხალი ძალის განადგურება და სხვა მრავალი ამოცანის გადაწყვეტა.

განვითარებული ქვეყნების გამოცდილების ანალიზი ცხადყოფს, რომ ტერიტორიების დაცვის კუთხით ზემოხსენებული ამოცანების გადაწყვეტა შესაძლებელია როგორც საჰაერო, საარტილერიო, ისე სანაღმე და ზალპური ცეცხლის სარაკეტო კომპლექსების გამოყენებით.

დისტანციური საჰაერო, სარაკეტო თუ საარტილერიო დანაღმვა და ნაღმების დისტანციური მართვა საქართველოს შეიარაღებაში მაქსიმალურად უნდა იყოს დანერგილი, რომელსაც ასევე პრიორიტეტულ მიმართულებად უნდა დაემატოს ზღვის სივრცის დანაღმვისა და განაღმვის პროცედურების შესაძლებლობების შექმნა და დესანტაციონააღმდეგო ფეთქებადი ღობეების მოწყობის ხელოვნება და საშუალებები.

დანაღმული ველები და, საერთოდ, ფეთქებადი ღობურები და წინააღმდეგობები მეტად მრავალფუნქციური და მრავალმხრივი გამოყენებისაა. მათი აქტუალურობა კიდევ უფრო გაიზარდა თანამედროვე კონფლიქტების ხასიათისა და ფორმებიდან გამომდინარე. ეს თვისებები მთლიანად შეესაბამება საქართველოს სამხედრო უსაფრთხოებას, რომელსაც ნაღმების გამოყენების უფრო ფართო სპექტრი აქვს, ვიდრე ეს მოცემულ ეტაპზე ათვისებული [1].

აღნიშნული სფერო ტექნიკურად და ტექნოლოგიურად რთულია და მრავალფეროვანი. იგი მოიცავს პროცედურის ჩატარებას როგორც ხელით, ისე მიწისზედა ტექნიკის, საფრენი ობიექტების, ნაღმტყორცნების, არტილერიის, სარაკეტო სისტემისა და მცურავი საშუალებების გამოყენებით.

ქვეყნის თავდაცვის მიზნით დანაღმული ველების შექმნა, განსაკუთრებით მშვიდობიანობის პერიოდში, ურთულესი პრობლემაა, რომელიც დაკავშირებულია სამინაო ფაქტორებსა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებთან. ძალზე მნიშვნელოვანია იმ გარემოს გათვალისწინება, რომ ნაღმებზე შესაძლოა მშვიდობიანი მოსახლეობა დაზიანდეს.

გარდა ამისა, გასათვალისწინებელია, რომ ეკონომიკურად და ტერიტორიის გამოყენების დისკომფორტის მხრივ რთულია არა მარტო დანაღმვის პროცესი, არამედ მისი შენახვისა და განაღმვის პროცესებიც.

დანაღმული ველის, ფეთქებადი ღობურებისა და წინააღმდეგობების ეფექტი სამხედრო ხელოვნებაში მეტად მნიშვნელოვანია, რასაც გარკვეულწილად შეესაბამება ზუსტი დამიზნების იარაღის ეფექტი.

ტერიტორიის საინჟინრო მოწყობის მაღალი საბრძოლო ეფექტურობის მაჩვენებელია ის, თუ რამდენად ოპტიმალურად იქნება მიღწევადი სათანადო სანაღმო ვითარების შექმნა, არეალების, პოზიციების, რაიონების, მიჯნების, ცალკეული კომპლექსებისა და ობიექტების დანაღმვა-განაღმვა, ფეთქებადი და კომბინირებული ღობურებისა და დანაღმული ველების შექმნა, მათი მართვა და, ასევე, დანაღმული წინაღობების გადალახვა და გაუვნებლყოფა [1].

ყველა შემთხვევაში განხილული მიზნებისა და პროცედურების განხორციელება და ამოცანების გადაწყვეტა უკავშირდება საინჟინრო საბრძოლო მასალებს, მათი ნაირსახეობის ფართო სპექტრს, სათანადო ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ დონეს, შეიარაღებას და სამხედრო ტექნიკას და მათი გამოყენების სამხედრო და სამხედრო-საინჟინრო ხელოვნებას, რომლის პერსპექტივები დამოკიდებულია საინჟინრო შეიარაღების საშუალებების შემდგომ განვითარებაზე.

საინჟინრო შეიარაღების საშუალებების სისტემების შემდგომი სრულყოფისა და განვითარებისათვის გათვალისწინებული უნდა იქნეს თანამედროვე შეხედულებები შესაძლო ომებისა და სამხედრო კონფლიქტების შესახებ და სათანადო მოთხოვნები. ამასთან, ასევე მკაცრად უნდა იქნეს დაცული საერთაშორისო შეზღუდვები შეიარაღების და სამხედრო ტექნიკის სფეროში.

საინჟინრო შეიარაღების საშუალებების, საინჟინრო ტექნიკის და განსაკუთრებით საინჟინრო საბრძოლო მასალების ახალი შესაძლებლობების ბაზაზე სამხედრო საქმეში განსაზღვრულია უპირველესი რიგის პრობლემები, რომლებიც უშუალოდ დაკავშირებულია საბრძოლო მოქმედებების საინჟინრო უზრუნველყოფასთან. მათ შეიძლება მივაკუთვნოთ: ჯარების გადაადგილებისა და მანევრების ტემპის მომატების აუცილებლობა, მათი მობილურობისა და ნადმსაწინააღმდეგო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, მოწინააღმდეგის ჯარების მობილურობის შემცირებისა და დანაკარგის მიყენების მიზნით ფეთქებადი ნაღმების და სხვა ტიპის ლობურების ეფექტურობის ამაღლება.

განვითარებული ქვეყნების არმიებს დღეს შეიარაღებაში უკვე აქვს მაღალეფექტური ნაღმები. მათ განეკუთვნება ნაღმები უკონტაქტო ამფეთქებით და დაზიანების ფართო ზონით, მათი სწრაფი დაყენების მობილური საშუალებები, მექანიზაციისა და დისტანციური დანაღმვის სისტემების ჩათვლით. ამასთან, ნაღმების დახვეწის პროცესი მაღალი ინტენსიურობით გრძელდება.

დისტანციური დანაღმვის ერთ-ერთ სისტემის მაგალითად განიხილება სისტემა *Ranger*, რომელიც განთავსებულია *Land Rover «Centaur»* ტიპის ავტომობილის ბაზაზე, მცირე ზომისაა და გამოირჩევა განსაკუთრებული მანევრირებით (სურ.)

მაღალი გამავლობის ავტომობილ *LAND ROVER*-ის ძლიერი რვაცილინდრიანი 156 ცხენის ძალის ძრავა 80 კმ/სთ სიჩქარის განვითარების საშუალებას იძლევა, მუხლუხიანი ნაწილი მანქანას განსაკუთრებულ გამავლობას ანიჭებს. მას შეუძლია 32° აღმართის და 0,7 სიღრმის ფონების გადალახვა [2].

მიწის ზედაპირზე მცირე 0,42 კგ/სმ დაწოლა მესანგრეებს საშუალებას აძლევს მჭიდროდ ითანამშრომლონ სხვა მექანიზებულ ქვედანაყოფებთან და დააყენონ ნაღმები საჭირო ადგილას და საჭირო დროს.

უახლოეს მომავალში ნატოს წევრი სახელმწიფოების არმიებში იგეგმება ლობურების ავტომატიზებული მოწყობის ახალი საშუალებების შემოღება, რომლებიც უზრუნველყოფს არა მხოლოდ მიწის-

ზედა, არამედ საჭაერო მიზნების მნიშვნელოვანი ფართობების ბლოკირებასა და დაზიანებას.

ცეცხლითა და დისტანციური დანაღმვის ღონისძიებებით მოწინააღმდეგის განადგურების ოპერაცია უნდა იყოს შეთანხმებული და თანამიმდევრულად დაგეგმილი, რაც საშუალებას მოგვცემს: ჩავშალოთ მოწინააღმდეგის იერიში; შევაფერხოთ მისი გადაადგილება და საბრძოლო პოზიციებზე გაშლა; მოვახდინოთ მოწინააღმდეგის მიერ იერიშამდე დანაღმულ ველებზე გაკეთებული გასასვლელების დანაღმვა; დაიბლოკოს დესანტის შესაძლო გადმოსხმის რაიონები; დახმარება გაეწიოს ფლანგებზე საკუთარ ძალებს და მოვახერხოთ კონტრიერიშზე ორგანიზებული გადასვლა.

დისტანციური დანაღმვის სისტემების გამოყენება საგრძნობლად ზრდის შეიარაღებული ძალებისა და საინჟინრო ქვედანაყოფების შესაძლებლობებს. დისტანციური დანაღმვით შექმნილი დაბრკოლებები მეტად ეფექტურია, რომელთა მიზანია: მოიერიშე მოწინააღმდეგის დაბრკოლება/შეჩერება და, შესაბამისად, მათი განადგურების პირობების შექმნა სხვა სახის იარაღით; მოწინააღმდეგის ძალებსა და საშუალებებზე მაქსიმალური ზიანის მიყენება; კომუნიკაციებისა და ინფრასტრუქტურის დაზიანება და მოწინააღმდეგის პირად შემადგენლობაზე ფსიქოლოგიური ზემოქმედება.

ზოგადად დისტანციური დანაღმვა უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პრინციპებს:

- ნაღმის დაყენებისათვის არ უნდა იყოს საჭირო შესაბამისი სპეციალისტი – მესანგრე;
- ნაღმის საბრძოლო მდგომარეობაში გადასვლის პროცესი უნდა წარმოებდეს ავტომატურად;

- ნაღმი უნდა მიეწოდოს დანაღმვის ადგილზე უფრო ადრე, ვიდრე იქ აღმოჩნდება მოწინააღმდეგე;
- ნაღმი უნდა დააყენონ მხოლოდ მაშინ, როდესაც ეს საჭირო გახდება და არ ესაჭიროება ადამიანის ადგილზე ყოფნა;
- ნაღმი უნდა განიმუხტოს მაშინ, როდესაც მისი საჭიროება არ არსებობს;
- ნაღმის ამოცანაა შეაფერხოს ან/და შეაჩეროს მოწინააღმდეგის გადაადგილება.

დისტანციური დანაღმვის ძირითადი ამოცანებია:

- ადრე დაყენებული დაბრკოლებების გაძლიერება, დანაღმულ ველებს შორის გასასვლელების დანაღმვა;
- დანაღმული ველების სწრაფი შექმნა უშუალოდ საბრძოლო და საველე მარშისათვის მომზადებული შენაერთებისათვის, მათ ზურგში ან/და ფლანგებზე;
- კომუნიკაციებსა და რეზერვებზე ზემოქმედება, ზურგში მომუშავე დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების, მმართველობით რგოლებში დეზორგანიზაციის შეტანა, აეროდრომებისა და სხვა ობიექტების დანაღმვა;
- საბრძოლო მოქმედებების რაიონებისა და დამატებითი ძალების გადასროლის ბლოკირება, საბრძოლო წყობის დაშლა;
- ძალებისა და საშუალებების დაზოგვის მიზნით ფლანგებისა და სხვა ადგილების სწრაფი დანაღმვა;
- მოწინააღმდეგის დესანტის გადმოსხმის იმ ადგილების დანაღმვა, რომლებიც მომავალში შესაძლოა იყოს გამოყენებული საკუთარი ძალებით.

დისტანციურ დანაღმვას, დანაღმვის ტრადიციულ მეთოდთან შედარებით, აქვს ზოგადი **თავისებურებანი:**

- უეცარი გამოყენების საშუალება, შენაერთების ოპერატიული წყობის დიდ სიღრმეში (ათეულობით და ასეულობით კილომეტრი), ზუსტად, ძალიან მოკლე ვადებში. დისტანციური დანაღმვის სისტემით შესაძლებელია ამოცანის შესრულება ბრძანების მიღებისთანავე, დაახლოებით 10–15 წუთში;
- მოწინააღმდეგის ძალებისა და საშუალებების დისტანციური დანაღმვითი სისტემებით დაფარვა. აღსანიშნავია, რომ ნაღმების 70%-ზე მეტი დისტანციური წესით მოეწეობა;
- დისტანციურად ნაღმების დაყენების მაღალი საბრძოლო ეფექტურობა, მისი ფსიქოლოგიური უარყოფითი ზემოქმედება პირად შემადგენლობაზე;
- დისტანციური დანაღმვა იძლევა ისეთი დაბრკოლებების დაყენების საშუალებას, რომლებიც გარკვეული პერიოდის განმავლობაში იქნება საბრძოლო მდგომარეობაში სამიზნეს მოლოდინში, შემდეგ მოხდება მათი ლიკვიდაცია. აღნიშნული საშუალებას გვაძლევს საბრძოლო მოქმედებებიდან გარკვეული დროით გავთიშოთ სხვადასხვა რაიონი.

თანამედროვე ნაღმების გამოყენება ზეზუსტ იარაღთან კომპლექსში „ნაღმების ომს“ ანიჭებს სულ სხვა ხარისხს (დისტანციური დანაღმვის სისტემებია, მაგალითად, ამერიკული M139 Volcano, MOPMS, RAAM, ფრანგული - Minotaur) [3].

დღეისათვის მუშავდება ისეთი ტანკსაწინააღმდეგო ე.წ. „ჭკვიანი ჭურვი“, რომელსაც ექნება ორმაგი

ჭურვისა და ნაღმის დანიშნულება. დისტანციური დანაღმვის სისტემიდან გასროლისას „ჭკვიანი ჭურვი“ ირჩევს მიზანს და ზემოდან ანადგურებს აფეთქების შედეგად წარმოქმნილი დარტყმითი ბირთვით. მიზნის არარსებობის გამო ვარდება მიწის ზედაპირზე და მოქმედებს როგორც ნაღმი და გადადის მოლოდინის რეჟიმში. დისტანციური დანაღმვის კუთხით აღნიშნული „ჭკვიანი ჭურვით“ დაბრკოლებების სახეობებს გაცილებით დიდი უპირატესობა ენიჭება, ვიდრე ჩვეულებრივი მეთოდით შექმნილს.

უნდა აღინიშნოს, რომ დისტანციური მეთოდით შექმნილ დაბრკოლებებს აქვს სუსტი მხარეებიც, მაგალითად: ნაღმები განლაგებულია მიწის ზედაპირზე და ვიზუალურად ადვილი აღმოსაჩენია; დაბალი კონცენტრაცია ერთ კვადრატულ მეტრზე (დაახლოებით 0,001–0,005 ნაღმი 1მ²) აღმოჩენის შემთხვევაში იძლევა მათი შემოვლის შესაძლებლობას; მყარ ზედაპირზე დაცემისას შესაძლოა მოხდეს ცალკეული ნაღმების დაზიანება და გამოიწვიოს საბრძოლო შესაძლებლობების დაკარგვა.

გამოყენებული ნაღმები არ ექვემდებარება განაღმვას აფეთქების გარეშე და შესაბამისად მოწინააღმდეგის მიერ მისი გამოყენება შეუძლებელი ხდება.

დისტანციური დანაღმვის უპირატესობა ბევრად მნიშვნელოვანია მის ნაკლოვანებებზე და ამიტომ უფრო მეტი ყურადღება ეთმობა მსოფლიოს წამყვან ქვეყნებში.

დასკვნა

მნიშვნელოვანია სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერების მიმართულების განვითარება, რათა შესა-

ბამისად იქნეს მომზადებული საომარი მოქმედების თეატრი, რაც, თავის მხრივ, ორგანიზებული სისტემაა, თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის, სამხედრო და სამოქალაქო რესურსების ერთობლიობის, თანამედროვე მულტიფუნქციური შეიარაღების გამოყენების ხელოვნების დახვეწის, მოსახლეობისა და ტერიტორიების დაცვისა და საომარი მოქმედებების წარმატებით წარმართვის მიზნით.

ლიტერატურა

1. Medzmariashvili E. Fundamentals of Georgian military engineering doctrine. Tbilisi. 2006. (In Georgian).
2. Volkovskiy N. L. Encyclopedia of modern weapons and military equipment. Vol. 2. Saint Petersburg: "Poligon". 1997. (In Russian).
3. FM 20-32. Mine/countermine operations. 2004. URL: <https://www.marines.mil/Portals/1/Publications/FM%2020-32%20W%20CH%201-4.pdf>

UDC 62

SCOPUS CODE 2020

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-131-138>

Features of engineering support of the territory

David Maisuradze Department of Civil and Industrial Construction, Georgian Technical University, 68^b M. Kostava str., 0160 Tbilisi, Georgia
E-mail: maisuradzedavit1007@gmail.com

Reviewers:

E. Medzmariashvili, General Major, Professor Faculty of Civil Engineering, GTU

E-mail: medzmariashvili@gtu.ge

T. Shubladze, General Major, Doctor of History

E-mail: shubladzetengiz@gmail.com

Abstract. The article discusses the necessity of the development of military-engineering science in the context of the existence of high-tech weapons in the world.

It demonstrates the role of modern remote mining systems in the protection of territories, especially in mountainous regions, in difficult terrain, under the conditions of poor infrastructure development and harsh climate.

At the same time, it's mentioned the need of use of salvage fire systems in case of an invasion by excess enemy forces in order to deter the enemy, destroy its live forces and equipment.

Peculiarities of the use of remote mining are discussed: the arrangement of explosive fences, the mining and disposal of maritime space, as well as the development of the art of military engineering.

In the sense of preparation of the theater of war, the development of military engineering science is the country's top priority and organized system.

Key words: Explosive fence; means of armed influence; principles of "total self-defense"; remote control of mines.

UDC 62

SCOPUS CODE 2020

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-131-138>

Особенности инженерного обеспечения территорий

Давид Маисურაძე Департамент гражданского и промышленного строительства им. Агули Сохадзе, Грузинский технический университет, Грузия, 0160, Тбилиси, ул. М. Костава, 68^б
E-mail: maisuradzedavit1007@gmail.com

Рецензенты:

Э. Медзмариашвили, генерал-майор, профессор инженерно-строительного факультета ГТУ

E-mail: medzmariashvili@gtu.ge

Т. Шубладзе, генерал-майор, доктор исторических наук

E-mail: shubladzetengiz@gmail.com

Аннотация. Важна роль развития военно-инженерной науки при наличии в мире современного высокотехнологического оружия. Показана роль применения современных средств дистанционного минирования с целью защиты территорий, особенно в высокогорных регионах со сложным рельефом, слабо развитой инфраструктурой, а также суровых климатических условий.

Отмечена необходимость применения средств залпового огня при вторжении превосходящих сил противника с целью задержания, уничтожения живой силы и техники.

Также рассмотрены особенности применения дистанционного минирования с целью установки минных заграждений, минирования и разминирования водных пространств, а также необходимости развития военно-инженерной науки.

С точки зрения подготовки театра военных действий, развитие военно-инженерной науки является важнейшим приоритетом страны и организованной системой.

Ключевые слова: взрывчатые заграждения; дистанционное управление мин; принцип тотальной самообороны; средства вооруженного воздействия.

განხილვის თარიღი 10.05.2020

შემოსვლის თარიღი 08.06.2020

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 15.12.2020